

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Sądu Okręgowego Jerzy Zalasiński
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 sierpnia 2019 r. w S.

odwołania S. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 26 kwietnia 2018 r. Nr (...)

w sprawie S. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

I. oddala odwołanie;

II. przyznaje i nakazuje pobrać z sum Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w (...)) na rzecz adwokata M. B. kwotę 110,70 (sto dziesięć 70/100) złotych, w tym należny podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu.

UZASADNIENIE

Decyzją z 26 kwietnia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił S. S. (1) prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 25 letni okres ubezpieczenia oraz 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a nadto nie osiągnął wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat. Organ rentowy podniósł, że udowodniony przez ubezpieczonego okres ubezpieczenia wynosi 24 lata, 9 miesięcy i 18 dni, w tym okres składkowy stanowi 24 lata, 3 miesiące i 15 dni, a okres nieskładkowy 6 miesięcy i 3 dni. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił okresu: od 11 października 1976r. do 18 sierpnia 1981r., ponieważ ubezpieczony nie przedstawił świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a także okresu od 15 kwietnia 1983r. do 31 stycznia 1992r. oraz od 16 marca 1992r. do 5 września 1995r. z uwagi na braki formalne świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał ponadto, że wymagany 25-letni okres ubezpieczenia nie został uzupełniony okresem pracy w gospodarstwie, ponieważ są to okresy krótkich przerw

w zatrudnieniu, w których ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym, co wykluczało, że praca ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców była stała i miała znaczący wpływ na jego funkcjonowanie (decyzja z 26 kwietnia 2018r. k.25 akt emerytalnych).

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony S. S. (1) wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że organ rentowy błędnie nie zaliczył do okresu ubezpieczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. W odniesieniu do stażu pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony wskazał, że do stażu tego zaliczyć należy okres pracy w (...) S.A. w okresie od 11 października 1976r. do 18 sierpnia 1981r., w Zakładach Budownictwa (...) w W. od 15 kwietnia 1983r. do 31 stycznia 1992r. oraz w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w W. od 16 marca 1992r. do 5 września 1995r. (odwołanie k.2 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.4-5akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony S. S. (1) w dniu 12 maja 2018r. ukończył (...)rok życia. Uprzednio, tj. w dniu 16 kwietnia 2018r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (wniosek o emeryturę z 16 kwietnia 2018r. k.1-3v akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 24 lata, 9 miesięcy i 18 dni. Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu zatrudnienia.

Z uwagi na brak wymaganego ustawą okresu ubezpieczenia oraz stażu pracy w szczególnych warunkach decyzją z 26 kwietnia 2018r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja z 26 kwietnia 2018r. k.25 akt emerytalnych).

Rodzice ubezpieczonego H. i Z. małż. S. w okresie od 4 listopada 1971r. do 7 lutego 1992r. byli właścicielami gospodarstwa rolnego położonego we wsi S. gmina M. o powierzchni 5,68 ha (zaświadczenie Starosty (...) z 20 listopada 2012r. k.10 akt emerytalnych). W gospodarstwie tym prowadzona była uprawa zbóż i ziemniaków, a także hodowla zwierząt - krowy, owce, trzoda chlewna oraz koń. W gospodarstwie znajdowały się podstawowe maszyny przystosowane do pracy z koniem. Ubezpieczony od urodzenia mieszkał z rodzicami na terenie powyższego gospodarstwa (zaświadczenie o zameldowaniu z 7 stycznia 2013r. k.11 akt emerytalnych). Po zakończeniu nauki w (...) Szkole Zawodowej w G. (w dniu 20 czerwca 1975r.) do chwili podjęcia pracy zawodowej ,tj. do 1 sierpnia 1975r. ubezpieczony stale – codziennie pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Średnio poświęcał na pracę w gospodarstwie około 12-14 godzin dziennie. Do jego stałych obowiązków należał obrządek zwierząt, wyprowadzanie krów na pastwiska oraz wykonywanie sezonowych prac polowych takich jak sianokosy, żniwa i wykopki. Ojciec ubezpieczonego pracował poza rolnictwem i często wyjeżdżał na delegacje. Ubezpieczony ma starsze rodzeństwo, które w rozpatrywanym okresie nie zamieszkiwało na terenie przedmiotowego gospodarstwa. W związku z taką sytuacją rodzinną obowiązki związane z pracą w gospodarstwie rolnym w dużej mierze obciążały ubezpieczonego. (zeznania świadków Z. B. i R. S. k.13-13v akt sprawy).

W okresie od 11 października 1976r. do 18 sierpnia 1981r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w O., przy czym w okresie od 26 stycznia 1978r. do 20 grudnia 1979r. odbywał zasadniczą służbę wojskową (świadcstwo pracy z 24 lutego 1983r. k.33 akt osobowych). Przedmiotowe przedsiębiorstwo realizowało budowy zakładów produkcyjnych. Formalnie ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku murarza, faktycznie w zależności od potrzeb wykonywał różne prace: murarskie, betoniarskie, zbrojarskie oraz dekarские. Prace na budowach realizowane były przez cały rok, również w okresie zimowym. Ubezpieczony wykonywał prace zarówno w wykopach, na poziomie zero, jak i na wysokości (zeznania świadka J. S. k.68-68v akt sprawy oraz zeznania ubezpieczonego k.48v akt sprawy).

W okresie od 15 kwietnia 1983r. do 31 stycznia 1992r. ubezpieczony był zatrudniony w Zakładach Budownictwa (...) w W., przy czym w okresie od 18 sierpnia 1986r. do 11 października 1986r. korzystał z urlopu bezpłatnego. W okresie tego zatrudnienia ubezpieczony pracował jako cieśla konstrukcji mostowych (świadcstwo pracy z 13 września 2003r.

k.44 akt osobowych. Ubezpieczony wykonywał szalunki pod wiadukty oraz zjazdy drogowe. Prace te odbywały się na wysokości (ok. 10-15m) i realizowane były przez cały rok. Praca ta odpowiadała pracy w szczególnych warunkach określonej w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., Dział V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych), poz. 5 – prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 1 sierpnia 2014r. k.13 akt emerytalnych, zeznania świadka J. S. k.68v akt sprawy). W okresie urlopu bezpłatnego, tj. od 18 sierpnia 1986r. do 11 października 1986r. ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Do jego stałych obowiązków należał obrządek zwierząt oraz wykonywanie prac polowych. W powyższym okresie ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym kilkanaście godzin dziennie (zeznania ubezpieczonego k.48 akt sprawy).

W okresie od 16 marca 1992r. do 5 września 1976r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w W., w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie tego zatrudnienia ubezpieczony pracował na stanowisku robotnika budowlanego (świadczenie pracy z 5 września 1995r. – akta osobowe). Powyższe przedsiębiorstwo zajmowało się budową instalacji wodociągowych. Ubezpieczony jako robotnik budowlany pracował w głębokich wykopach – do 5 metrów głębokości - przy montażu szalunków i wyprasek, które zabezpieczały ściany wykopu. Prace te ubezpieczony wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 16 czerwca 2014r. k.19 akt rentowych, zeznania ubezpieczonego k.48v-49 akt sprawy).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie S. S. (1) nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego okresu ubezpieczenia oraz wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Poza sporem pozostawało, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek. Ubezpieczony podnosił, że posiada 25-letni ubezpieczenia, gdyż do ustalonego przez organ rentowy okresu ubezpieczenia w wymiarze 24 lata, 9 miesięcy i 18 dni, doliczyć należy – w wymiarze koniecznym do uzyskania 25 lat – okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie urlopu bezpłatnego oraz przerw w zatrudnieniu. Analizując okoliczności sprawy, Sąd doszedł do przekonania, że stanowisko ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, że w po zakończeniu nauki w (...) Szkole Zawodowej w G. ,tj. z dniem 20 czerwca 1975r. do chwili podjęcia pracy zawodowej, czyli do 31 lipca 1975r., a ponadto w okresie urlopu bezpłatnego udzielonego przez Zakłady Budownictwa (...) w W. od 18 sierpnia 1986r.

do 11 października 1986r. ubezpieczony stale pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. W powyższych okresach ubezpieczony mieszkał u rodziców i codziennie pracował w ich gospodarstwie rolnym w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Na fakt wykonywania przez ubezpieczonego takiej pracy wskazują spójne i logiczne zeznania świadków w osobach mieszkańców miejscowości S.. Z dowodów tych wynika bezspornie, że we wskazanych ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym – przy tzw. obrządku zwierząt oraz w innych aktualnych dla określonej pory roku pracach sezonowych np. młócka zboża – w okresach zimowych, sadzenie ziemniaków, sianokosy, żniwa – w okresach wiosenno-letnich. W ocenie Sądu nie może być wątpliwości, że praca ubezpieczonego miała istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa rolnego rodziców, które było dość dużym gospodarstwem – ok. 6 ha ziemi i w którym prowadzona była uprawa roślinna i hodowla zwierząt, a większość prac wykonywana była ręcznie. Zauważyć przy tym należy, że ojciec ubezpieczonego pracował zawodowo i w związku z tym często wyjeżdżał w delegacje, zaś rodzeństwo ubezpieczonego w rozpatrywanym okresie nie zamieszkiwało na terenie przedmiotowego gospodarstwa. R. Sąd stwierdził, że okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców od 21 czerwca 1975r. do 31 lipca 1975r. oraz od 18 sierpnia 1986r. do 11 października 1986r. podlega – na podstawie art.10 ust.1 pkt 3 ustawy emerytalnej - zaliczeniu do okresu wymaganego do nabycia emerytury i uwzględnienie tego okresu w wymiarze 3 miesięcy i 6 dni powoduje, że ubezpieczony legitymuje się co najmniej 25-letnim okresem ubezpieczenia.

W odniesieniu do stażu pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony podnosił, że posiada 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, gdyż pracę w szczególnych warunkach wykonywał na rzecz Przedsiębiorstwa (...) w O. od 11 października 1976r. do 18 sierpnia 1981r., Zakładów Budownictwa (...) w W. od 15 kwietnia 1983r. do 31 stycznia 1992r. oraz Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) w W. od 16 marca 1992r. do 5 września 1995r. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe dało podstawy do ustalenia, że w istotnie w okresie zatrudnienia w Zakładach Budownictwa (...) w W. od 15 kwietnia 1983r. do 31 stycznia 1992r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako cieśla konstrukcji mostowych, a praca tego rodzaju zaliczona jest do pracy w szczególnych warunkach o czym stanowi wykaz A, dział V poz. 5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k.13 akt emerytalnych). W ocenie Sądu do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczyć należało ponadto okres pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w W. od 16 marca 1992r. do 5 września 1976r. Zgromadzone w sprawie dowody w postaci zeznań ubezpieczonego oraz świadka J. S. dały podstawy do ustalenia, że w powyższym okresie zatrudnienia ubezpieczony pracował w głębokich wykopach – do 5 metrów głębokości - przy budowie rurociągów oraz montażu szalunków i wyprasek zabezpieczających ściany wykopu. Prace te ubezpieczony wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy (świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k.19 akt emerytalnych oraz zeznania świadka J. S. 68-68v akt sprawy). W tych okolicznościach Sąd stwierdził, że okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w W. podlega zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach. Praca tego rodzaju jest zaliczana do pracy w szczególnych warunkach w myśl wykazu A dział V poz.1 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd nie znalazł natomiast podstaw, aby do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczyć okres pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) od 11 października 1976r. do 18 sierpnia 1981r. (świadcstwo pracy z 24 lutego 1983r. k.33 akt osobowych). Z ustaleń Sądu wynika, iż podczas zatrudnienia w powyższym przedsiębiorstwie ubezpieczony formalnie zatrudniony był na stanowisku murarza, faktycznie zaś wykonywał prace betoniarskie, zbrojarskie, dekarские oraz murarskie (zeznania świadka J. S. k.68-68v akt sprawy oraz zeznania ubezpieczonego k.48v akt sprawy). Wykonywaną przez ubezpieczonego pracę polegającą na betonowaniu, zbrojeniu i kryciu dachów zaliczyć należy do pracy, o której mowa w wykazie A dział V poz.4 i 9 (prace zbrojarskie, betoniarskie i dekarские) załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podkreślić jednak należy, że jak wskazano na wstępie rozważań, do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczyć można jedynie te okresy, w których praca – uznana za pracę w szczególnych warunkach - wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§2 ust.1 w/w rozporządzenia). Tymczasem, jak wynika z przedstawionych wyżej ustaleń Sądu w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) ubezpieczony wykonywał również prace murarskie, które nie stanowią pracy w szczególnych

warunkach. Z zeznań świadka wynika wprost, że w czasie dniówki roboczej wykonywane były różne prace budowlane, w tym również te, które nie stanowią pracy w szczególnych warunkach. Dlatego uwzględniając do stażu pracy w szczególnych warunkach okresy zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach Budownictwa (...) w W. od 15 kwietnia 1983r. do 31 stycznia 1992r. (po wyłączeniu okresu urlopu bezpłatnego) oraz w Przedsiębiorstwie (...) w W. od 16 marca 1992r. do 5 września 1976r. stwierdzić należy, że wykazany przez ubezpieczonego okres pracy w szczególnych warunkach (na dzień 1 stycznia 1999r.) wynosi 12 lat, 3 miesiące i 6 dni.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd stwierdził, że odwołanie ubezpieczonego nie może być uwzględnione z uwagi na niespełnienie przesłanki co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Dlatego na podstawie art.477¹⁴§1 kpc odwołanie podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2016, poz. 1714).